

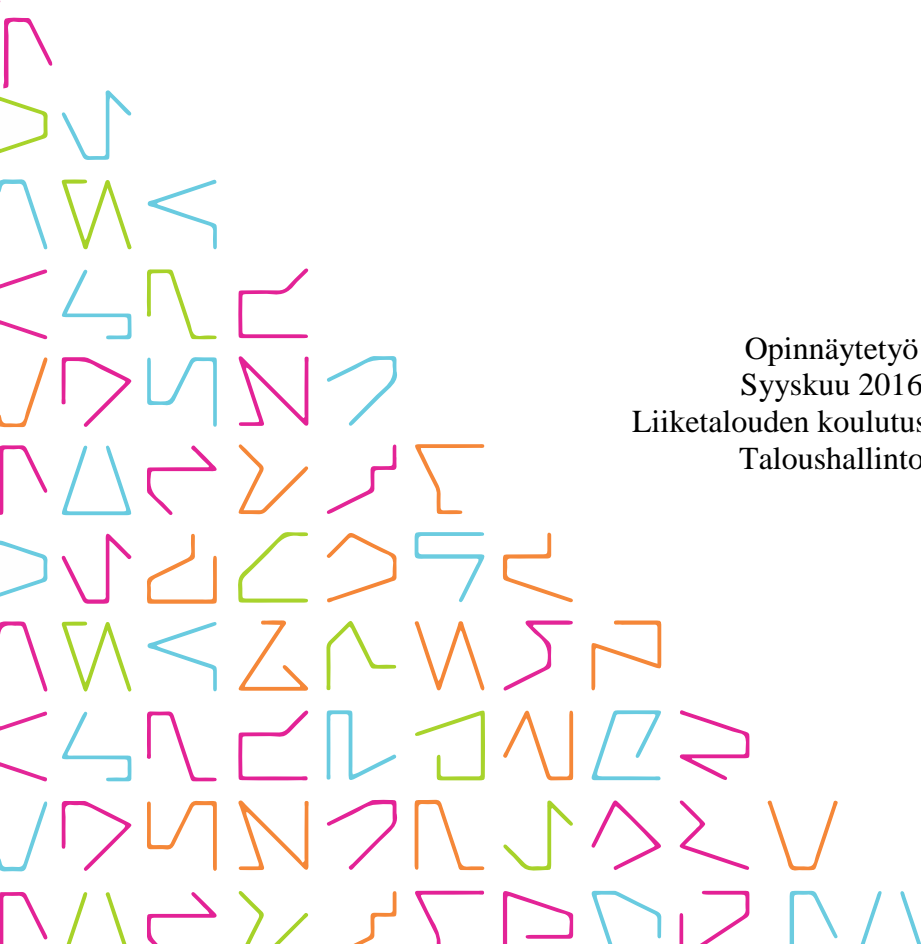
TAMPEREEN
AMMATTIKORKEAKOULU

YLEISHYÖDYLLISEN YHDISTYKSEN TA- LOUSHALLINTO

Kankaanpään Maila ry

Juho Ala-Hannula

Opinnäytetyö
Syyskuu 2016
Liiketalouden koulutusohjelma
Taloushallinto

TIIVISTELMÄ

Tampereen ammattikorkeakoulu
Liiketalouden koulutusohjelma
Taloushallinto

ALA-HANNULA JUHO:
Yleishyödyllisen yhdistyksen taloushallinto
Kankaanpään Maila ry

Opinnäytetyö 35 sivua, joista liitteitä 3 sivua
Syyskuu 2016

Opinnäytetyön tarkoituksena oli tutkia yleishyödyllisen yhdistyksen taloushallinnon prosesseja toimeksiantaja Kankaanpään Maila ry:n näkökulmasta. Yhdistyksen määrittäminen yleishyödylliseksi sisältää tietyntlaisia kriteereitä, joita opinnäytetyö käsitteli.

Kankaanpään Maila on junioritoimintaa pyörittävä huippu-urheiluorganisaatio, jonka edustusjoukkue pelaa pesäpallon pääsarjassa Superpesiksessä. Työhön valittuihin pääotsikoihin kirjanpitoon, rahoitukseen, verotukseen sekä tilinpäätökseen kerättiin ensin vahva teoriapohja, jonka jälkeen kappaleet päätettiin Kankaanpään Mailan näkökulmaan aiheesta.

Opinnäytetyöstä tuli ensisijaisesti apuväline seuran johtamisen tueksi, sekä käsikirja muille seuran toimijoille. Seuralla ei ollut ennestään kirjattua ohjeistusta taloushallinnon eri prosesseista. Työ voi toimia oppaana myös muille samankaltaisille urheiluorganisaatioille. Työn julkiseen versioon ei sisällytetty mitään salaisia tunnuslukuja tai muuta tietoa Kankaanpään Mailan toiminnasta.

Asiasanat: yleishyödyllinen yhdistys, taloushallinto, kirjanpito, rahoitus, verotus, tilinpäätös

ABSTRACT

Tampereen ammattikorkeakoulu
Tampere University of Applied Sciences
Degree Programme in Business Administration
Financial Management

ALA-HANNULA JUHO:
Financial Management of a Non-profit Organization
Kankaanpään Maila, a Registered Association

Bachelor's thesis 35 pages, appendices 3 pages
September 2016

The objective of the thesis was to explore the financial management processes of a non-profit organization, from the point of view of the commissioner, Kankaanpään Maila. To be defined a non-profit organization, an association must fulfill some criteria, which the thesis focused on.

Kankaanpään Maila is a sport organization with many teams playing in the juniors and a team in the main league of Finnish baseball, Superpesis. Accounting, funding, taxation and financial statements were selected to be the main points in this thesis. The topics were first explained in theory and then the conclusions were drawn from the viewpoint of Kankaanpään Maila.

The thesis was mainly targeted at the board of Kankaanpään Maila to be a tool for the management of the organization and a handbook for the others working in the organization. The organization had not had a handbook for the processes of the financial management. The thesis could be used as a tool for other similar organizations. The public version of the thesis does not include any confidential key figures or other information on the operations of Kankaanpään Maila.

Key words: non-profit organization, financial management, accounting, funding, taxation, financial statements

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	5
2	YHDISTYKSEN ESITTELY	6
2.1	Kankaanpään Maila ry:n historia.....	6
2.2	Kankaanpään Mailan nykyhetki	6
3	YHDISTYKSEN MÄÄRITELMÄ	7
3.1	Aatteellinen yhdistys.....	7
3.2	Yhdistyksen rekisteröinti	8
3.3	Yleishyödyllinen yhdistys.....	10
3.4	Yhdistyksen hallitus.....	10
4	KIRJANPITO	12
4.1	Kirjanpitolain ja -asetuksen soveltaminen	12
4.2	Kirjaukset ja tositteet	13
4.3	Kankaanpään Mailan kirjanpito.....	15
5	TOIMINNAN RAHOITUS.....	16
5.1	Varainhankinta.....	16
5.2	Julkinen rahoitus ja sponsorointi	17
5.3	Talkootyö	17
5.4	Kankaanpään Mailan rahoitus.....	18
6	YLEISHYÖDYLLISEN YHTEISÖN VEROTUS	20
6.1	Tulovero.....	20
6.2	Arvonlisävero.....	22
6.3	Arpajaisvero.....	22
6.4	Talkootyön verotus	23
6.5	Kankaanpään Mailan toiminta	24
7	TILINPÄÄTÖS	25
7.1	Tilinpäätöksen sisältö	25
7.2	Tuloslaskelma ja järjestökaava	25
7.3	Tase	26
7.4	Rahoituslaskelma ja toimintasuunnitelma	29
7.5	Kankaanpään Maila	30
8	YHTEENVETO	31
	LÄHTEET.....	32
	LIITTEET	33
	Liite 1. Kankaanpään Maila ry:n toimintakertomus 2015. 1 (3)	33

1 JOHDANTO

Suomessa on yhdistysrekisterissä noin 130 000 yhdistystä, joista yli 200 urheiluseuroja. Yhdistysten taloutta säädelään monin tavoin, ja koska urheiluseurat ovat usein yleishyödyllisiä yhdistyksiä, niiden toiminnassa ja verotuksessa pitää ottaa huomioon tietyt erityispiirteet. Urheiluseuran, jolla on omaa junioritoimintaa sekä pääsarjatason joukkue, tulee pyrkiä tekemään toiminnasta taloudellisesti kestävä, jolloin taloushallinnon prosessien tulee olla toimivat. Myös mahdollisten riskien kartoittaminen sekä niihin varautuminen on tärkeää, sillä esimerkiksi pelkästään kesän sääoloilla on suuri vaikutus ensin pääsarjapeliin katsojamäärään ja sitä myöten ottelutapahtuman oheismyyntiin.

Opinnäytetyön toimeksiantajaksi valitsin Kankaanpään Maila ry: n. Kankaanpään Maila on rekisteröity ja yleishyödyllinen yhdistys, sekä pesäpallon erikoisseura. Olen toiminut organisaatiossa monessa roolissa: pelaajana, kesätyöntekijänä, talkootyöntekijänä, valmentajana ja kannattajana. Opinnäytetyöni tarkoitus on tarkastella huippu-urheilua ja junioritoimintaa toteuttavan yleishyödyllisen yhdistyksen taloushallintoa ja sitä, miten sitä tulee toteuttaa lain ja säädösten antamissa kehyksissä. Opinnäytetyö tulee toimimaan myös oppaana taloushallinnon toteuttamisesta ja talouden hoidosta. Tutkimuksen kohteella, Kankaanpään Maila ry:llä, ei ole ollut aikaisempaa kirjattua ohjeistusta talouden hoidosta.

Tavoitteena on luoda päivitetty ja seuran johtamista tukeva talouden hallinnan käsikirja, joka toimisi pohjana yleishyödyllisen yhdistyksen talouden toteuttamisessa. Opinnäytetyössä käytetään viitekehyksenä huippu-urheiluorganisaatio Kankaanpään Mailaa. Taloushallinto on käsitteenä hyvin laaja, joten päätin tarkastella opinnäytetyössäni tarkemmin yhdistyksen kirjanpitoa, rahoitusta, verotusta sekä tilinpäätöstä. Pohjustan jokaista aihe-aluetta teorialla ja lopuksi käsittelen aihetta Kankaanpään Mailan näkökulmasta. Kankaanpään Maila on pääsarjatasolla toimiva organisaatio, joten opinnäytetyöstä syntyvä käsikirja voi tulla tarpeeseen myös muille organisaatioille. Sovimme toimeksiantajan kanssa, että julkiseen opinnäytetyöhön ei sisälly luottamuksellista tietoa seuran taloudellisista luvuista. Tämän johdosta opinnäytetyöstä tuli teoriapainotteinen.

2 YHDISTYKSEN ESITTELY

2.1 Kankaanpään Maila ry:n historia

Kankaanpään Maila (jatkossa KaMa) on pesäpalloilun erikoisseura. KaMa on perustettu vuonna 1958. KaMa on pelannut yhteensä 32 kautta miesten ylimmällä sarjatasolla SM-sarjassa ja Superpesiksessä. Se nousi SM-sarjaan ensimmäisen kerran kaudeksi 1968 ja pelasikin siellä 16 peräkkäistä kautta. Edellisen kerran KaMa:n miesten edustusjoukkue nousi Superpesikseen kaudelle 2011, ja aloittaa kesällä kuudennen peräkkäisen kauden Superpesiksessä. Seura on voittanut SM-hopeaa vuosina 1971 ja 1972 sekä SM-pronssia vuosina 1969, 1975 sekä 1988. KaMa:n naisten edustusjoukkue nousi Superpesikseen kaudella 2014 ja pelasi siellä yhden kauden 2015.

KaMa on yksi perinteikkäimmistä pesäpallon erikoisseuroista. Seuran juniorit ovat voittaneet monia Suomen mestaruuksia. KaMa on kasvattanut monia pelaajia muun muassa arvostettuun pesäpallon Itä-Länsi- arvo-otteluun, johon valitaan joka vuosi 26 Superpesiksen parasta pelaajaa.

2.2 Kankaanpään Mailan nykyhetki

KaMa:n alaisuudessa on poikajuniori- ja miesjoukkueita. Juniorijoukkueita löytyy jokaisesta ikäluokasta, aina G-pojista A-poikiin. Vuoden 2015 lopussa lisensoituja pelaajia oli organisaatiossa 250. Miesten edustusjoukkue jatkaa pääsarjassa, eli Superpesiksessä. Naisten joukkueen toiminta lopetettiin kustannusten kasvettua liian suuriksi pienellä talousalueella. Vuoden 2015 aikana seuran toimintaan osallistui aktiivisesti yli 400 ihmistä. (Kankaanpään Maila ry, Toimintakertomus, 2015.)

3 YHDISTYKSEN MÄÄRITELMÄ

Yhdistys on Suomessa luonnollisten henkilöiden, oikeuskelpoisten yhteisöjen tai molempien jotakin tarkoitusta varten perustama organisaatio. Yhdistymisvapaus kuuluu Suomessa perustuslaissa turvattuihin poliittisiin perusoikeuksiin: ”Jokaisella on yhdistymisvapaus. Yhdistymisvapauteen sisältyy oikeus ilman lupaa perustaa yhdistys, kuulua tai olla kuulumatta yhdistykseen ja osallistua yhdistyksen toimintaan. Samoin on turvattu ammatillinen yhdistymisvapaus ja vapaus järjestyä muiden etujen valvomiseksi.” (Suomen perustuslaki 731/1999, 13§.)

Yhdistyksistä on säädetty erityinen yhdistyslaki ja se koskee niin sanottuja aatteellisia yhdistyksiä. Yhdistyslaki ei siis koske sellaista yhdistystä, joka on lailla säädetty erityistä tarkoitusta varten, kuten Suomen Asianajajainliitto. ”Yhdistyksen saa perustaa aatteellisen tarkoituksen toteuttamista varten. Tarkoitus ei saa olla lain eikä hyvien tapojen vastainen.” (Yhdistyslaki 503/1989, 1§.)

3.1 Aatteellinen yhdistys

Aatteellinen yhdistys on vähintään kolmen luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön sopimuksella perustama yhdistysrekisteriin merkitty yhdistys, jonka tarkoitus on aatteellinen, eli tarkoituksena ei ole voiton hankkiminen jäsenille. Aatteellinen yhdistys voi harjoittaa elinkeinoa tai muuta ansiotoimintaa, jos tästä on määräys yhdistyksen säännöissä tai jos se muuten välittömästi liittyy sen tarkoituksen toteuttamiseen tai jos sitä on pidettävä taloudellisesti vähäarvoisena. Aatteellisia yhdistyksiä voivat olla esimerkiksi urheiluseura, poliittinen puolue tai ammattiliitto. (Tilastokeskus, Aatteellinen yhdistys, 2016.)

Aatteellinen yhdistys eroaa siis muista yritysmuodoista siten, ettei sen tavoitteena ole voiton tai suuremman pääoman tavoittelemine. Tavoitteena on yhteisen hyvän tuottaminen, johon pääsemiseen saatetaan tarvita liiketoimintaan liittyviä piirteitä. Liiketoiminta ja hyväntekeväisyys yhdessä luovat kokonaisuuden yhdistykselle jonka seurauksena kirjanpito, tilintarkastus ja verotus ovat myös muotoutuneet eri tavalla kuin yritystoiminnassa. (Vierros, Pöyhönen & Kallio 2013, 10.)

3.2 Yhdistyksen rekisteröinti

Yhdistysten rekisteröinti tapahtuu Patentti- ja rekisterihallitukselle samoin kuin muilla yritysmuodoilla. Rekisteröinnin voi tehdä helposti ja vaivattomasti myös sähköisesti, jolla yhdistyksen saa rekisteriin kahden viikon kuluessa. Perusilmoituksen voi myös tehdä paperisena, jolloin lomakkeen voi tilata, noutaa patentti- ja rekisterihallituksen toimistosta tai maistraatista (Patentti- ja rekisterihallitus, Uuden yhdistyksen perusilmoitus, 2016).

Rekisteröitävän yhdistyksen tulee täyttää yhdistyslain vaatimukset perustamisesta ja säännöistä. Perustajia tulee olla vähintään kolme ja säännöissä tulee mainita ainakin seuraavat asiat:

- yhdistyksen nimi
- kotipaikkana oleva Suomen kunta
- yhdistyksen tarkoitus ja toimintamuodot
- jäsenen velvollisuus suorittaa yhdistykselle jäsenmaksuja ja muita maksuja
- yhdistyksen hallituksen jäsenten ja yhdistyksen tilintarkastajien sekä toiminnan-tarkastajien lukumäärä tai vähimmäis- ja enimmäismäärä sekä toimikausi
- yhdistyksen tilikausi
- milloin yhdistyksen hallitus ja tilintarkastajat sekä toiminnantarkastajat valitaan, tilinpäätös vahvistetaan ja vastuuvapaudesta päätetään
- miten ja missä ajassa yhdistyksen kokous on kutsuttava koolle
- miten yhdistyksen varat on käytettävä, jos yhdistys purkautuu tai lakkautetaan. (Yhdistyslaki 1989/503, 8§.)

Patentti- ja rekisterihallitus antaa kotisivuillaan tarkat ohjeet, miten tulee toimia ennen yhdistyksen rekisteröintiä. Jäsenten tulee pitää perustamiskokous, jossa laaditaan perustamiskirja. Kokoukseen voi osallistua myös puhelimitse tai internetin välityksellä. Kokouksessa tulee päättää yhdistyksen nimi, säännöt ja aie perustaa yritys. Rekisteröitävän yhdistyksen jäsenten tulee täyttää Patentti- ja rekisterihallituksen lomake, johon tulee liittää perustamiskirja, säännöt ja kuitti tai jäljennös maksun suorittamisesta. (Patentti- ja rekisterihallitus, Uuden yhdistyksen perusilmoitus, 2016.) (Vierros ym. 2013, 29.)

Rekisteröity yhdistys saa oikeuskelpoisuuden, joka tarkoittaa kykyä saada nimiinsä oikeuksia ja tulla velvoitetuksi. Sen toiminnan tulee olla järjestäytynyttä ja sen tulee toimia sääntöjensä mukaisesti noudattaen yhdistyslaki ja muuta lainsäädäntöä, joka mahdollisesti koskee yhdistyksen toimintaa. Rekisteröity yhdistys voi

- tehdä sitoumuksia ja sopimuksia
- asioida tuomioistuimissa ja muissa viranomaisissa
- omistaa kiinteää omaisuutta
- tehdä kauppvoja
- ottaa vastaan lahjoituksia
- järjestää julkisia huvitilaisuuksia, arpajaisia ja yleisiä rahankeräyksiä
- olla jäsenenä toisessa yhdistyksessä tai osakkeenomistajana osakeyhtiössä
- toimia ulkomailla

Rekisteröidyllä yhdistyksellä on

- kokouksessa valittu hallitus
- tilintarkastajat
- huolellisesti hoidettu kirjanpito
- säännöissä määrätyt kokoukset
- jäsenillä oikeus osallistua päätöksentekoon ja valvoa yhdistyksen toimintaa.

Rekisteröidyn yhdistyksen jäsenet eivät vastaa henkilökohtaisesti yhdistyksen sitoumuksista. Jäsenillä on oikeus

- osallistua yhdistyksen toimintaan
- osallistua yhdistyksen päätöksentekoon käyttämällä äänioikeuttaan
- tulla valituksi yhdistyksen toimielimiin
- valvoa yhdistyksen toimintaa. (Patentti- ja rekisterihallitus, Rekisteröinnillä yhdistys saa oikeuskelpoisuuden, 2016.)

Rekisteröimättömässä yhdistyksessä kaikista yhdistyksen puolesta tehdyistä toiminista ja niistä aiheutuvista velvoitteista vastaavat toimiin osallistuneet tai niistä päättäneet henkilökohtaisesti ja yhteisvastuullisesti. Esimerkiksi vahingonkorvausvaatimus voidaan kohdistaa vain yhteen päätöksenteossa olleeseen henkilöön. (Vierros ym. 2013, 28.)

3.3 Yleishyödyllinen yhdistys

Yleishyödyllisen yhdistyksen määritelmä on tuloverolain 22.1 §: ssä. Säännöksen mukaan yhdistystä pidetään yleishyödyllisenä, jos se toimii yksinomaan ja välittömästi yleiseksi hyväksi aineellisessa, henkisessä, siveellisessä tai yhteiskunnallisessa mielessä, sen toiminta ei kohdistu vain rajoitettuihin henkilöpiireihin ja se ei tuota toiminnallaan siihen osalliselle taloudellista etua osinkona, voitto-osuutena tai kohtuullista suurempana palkkana tai muuna hyvityksenä. Yhdistys katsotaan yleishyödylliseksi, jos kaikki kriteerit täyttyvät yhtäaikaan. (Vierros ym. 2013, 134.)

Yleishyödyllisenä pidettävän yhteisön tulee toimia yksinomaan ja välittömästi yleiseksi hyväksi. Ratkaisu yleishyödyllisyydestä tehdään aina kokonaisarvioinnin perusteella verovuosi-kohtaiseksi. Yleishyödyllisenä yhteisönä voidaan urheiluseuran lisäksi pitää esimerkiksi työväenyhdistystä ja puolueräkisteriin merkattua puoluetta. (Vierros ym. 2013, 135.)

Jos yhdistys katsotaan yleishyödylliseksi, vaikuttaa se yhdistyksen verotukseen. Yleishyödyllisten yhdistysten verovelvollisuus on muita yhdistyksiä suppeampi sekä ne voivat hakea verohuojennuksia. Verotusta käsitellään tarkemmin luvussa 6. (Vierros ym. 2013, 132.)

Yleishyödyllisenkin yhdistyksenkin, kuten Kankaanpään Mailan, toiminnan tulee olla toisaalta kannattavaa. Kannattavuus näiden yhteisöjen osalta tarkoittaa käytännössä sitä, että tilikauden toiminnan tuottojen määrä on suurempi kuin saman ajankohdan kustannukset, vaikka kyseessä on niin sanottu voittoa tavoittelematon yhteisö. (Vilkkumaa 2005, 13-15.)

3.4 Yhdistyksen hallitus

Hallitus on yhdistyksen lakisääteinen toimielin sekä edustaa yhdistystä. Sen on lain ja yhdistysten päätösten mukaan hoidettava huolellisesti yhdistysten asioita. 1.9.2010 voimaan astuneessa yhdistyslain uudistuksessa säädetään erikseen, että hallituksen on huolehdittava siitä, että yhdistysten kirjanpito on lainmukainen ja varainhoito on luotettavalla tavalla järjestetty. Käytännössä yhdistyksen hallituksella ei ole yleistä toimivaltaa hoitaa

yhdistyksen asioita, vaan toimivalta määräytyy nimenomaan lain, sääntöjen sekä tehtyjen päätösten nojalla. (Vierros ym. 2013, 30.)

Hallitukseen tulee kuulua vähintään kolme jäsentä. Mitä suurempi hallitus on, sitä raskeampi kokousmenettely. Yksi hallituksen jäsenistä tulee valita puheenjohtajaksi. Puheenjohtajan on oltava vähintään 18-vuotias ja hänen asuinpaikkansa täytyy sijaita Suomessa. Hallitukseen voidaan valita myös yksi tai useampi varajäsen. (Vierros ym. 2013, 31.)

Yhdistyksen valtuutettujen kokouksessa päätetään yhdistyslain mukaan suuremman linjan asioista. Käytännön asioita hoitaa siis hallitus. Esimerkiksi päätökset koskien muuttamista, kiinteän omaisuuden luovuttamista sekä yhdistyksen purkamista ovat esimerkkejä yhdistyslain 23 §:n 1 momentin mukaisista suuremman linjan asioista. (Vierros ym. 2013, 34.)

KaMa:ssa yhdistyksen hallitusta vastaa johtokunta. Johtokunnassa on seitsemän jäsentä, joihin viitataan kuviossa 1. Puheenjohtajaksi valittiin kaudeksi 2016 Jarkko Huhtala. Seuralla on myös juniorijaosto, jonka johtajana toimii Jarmo Poutala.

KUVIO 1. Kankaanpään Maila ry:n johtokunta vuonna 2016

4 KIRJANPITO

Kirjanpitolain 1:1 §:n mukaan jokainen, joka harjoittaa liike-tai ammattitoimintaa, on tästä toiminnastaan kirjanpitovelvollinen. Yhdistykset, myös rekisteröimättömät, ovat täten aina kirjanpitovelvollisia. (Vierros ym. 2013, 44.)

4.1 Kirjanpitolain ja -asetuksen soveltaminen

Keskeisimmät kirjanpidon periaatteet ovat yhtenäisiä kaikille ja ne ovat

- kahdenkertainen kirjanpito
- hyvä kirjanpitolapa
- menon ja tulon kirjaaminen suoriteperusteen mukaisesti
- kirjausten aukoton yhteys tositteesta peruskirjanpitoon ja pääkirjanpitoon sekä pääkirjanpidosta tuloslaskelmaan ja taseeseen. (Vierros ym. 2013, 44.)

Kirjanpidon keskeiset dokumentit ovat tilikausittain laadittu tililuettelo sekä tositetapahumat sisältävä päivä- ja pääkirja. Keskeisimmät tilinpäätöksen laadintaan liittyvät, kaikille kirjanpitovelvollisille yhtenäiset tilinpäätösperiaatteet ovat

- oletus kirjanpidon toiminnan jatkuvuudesta
- johdonmukaisuus laatimisperiaatteiden ja -menetelmien soveltamisessa tilikaudesta toiseen
- huomion kiinnittäminen tapahtumien tosiasialliseen sisältöön eikä yksinomaan niiden oikeudelliseen muotoon
- tilikauden tuloksesta riippumaton varovaisuus
- tilinavauksen perustuminen edellisen tilikauden päättäneeseen taseeseen
- tilikaudelle kuuluvien tuottojen ja kulujen huomioon ottaminen riippumatta niihin perustuvien maksujen suorituspäivästä
- kunkin hyödykkeen ja muun tase-eriin merkittävän erän erillisarvostus. (Vierros ym. 2013, 45.)

Hyvä kirjanpitolain velvoittavat periaatteet ovat seuraavat:

- Entiteettiperiaate, jonka mukaan kirjanpitoa pitävä talousyksikkö muodostaa erillisen kokonaisuuden.
- Vakaan rahanarvon periaate, jonka mukaan kaikki kirjanpitoon merkityt rahayksiköt ovat keskenään samanarvoisia.
- Suoriteperiaate, jonka mukaan tulon realisoitumishetkenä pidetään suoritteiden luovuttamista ja menon realisoitumishetkenä pääsääntöisesti tuotannon tekijän vastaanottamista.
- Menettelytapojen jatkuvuuden periaate, jonka mukaan kerran valittua menettelytapaa noudatetaan jatkuvasti kirjanpidon hoidossa ja tilinpäätöksen laadinnassa, jollei ole perusteltua syytä muuttaa valittua menettelytapaa.
- Merkityksellisyys, jonka mukaan informaatio on sisällöltään ja esittämistavaltaan sellainen, että käyttäjän on sen perusteella mahdollista arvioida toteutunutta kehitystä sekä pyrkiä sen avulla ennakoimaan tulevaa kehitystä.
- Todennettavuus, jonka mukaan riippumattoman ammattihenkilön on voitava tarvittaessa varmistaa, että informaatio on luotettavaa ja täsmällistä.
- Periodisuus, jonka mukaan talousyksikön toiminta jaetaan kalenteriajan mukaan tilikausiin.
- Julkisuusperiaate, jonka mukaan tilinpäätös ja sen laadintaperiaatteet julkistetaan. (Perälä & Perälä 2003, 80.)

Kirjanpitolain mukaan tilikausi on 12 kuukautta. Toimintaa aloitettaessa, lopetettaessa tai tilinpäätöksen ajankohtaa muutettaessa tilikausi saa olla eripituinen, kuitenkin enintään 18 kuukautta. Tilinpäätös ja toimintakertomus on laadittava neljän kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä. (Perälä & Perälä 2003, 81-82.)

4.2 Kirjaukset ja tositteet

Kirjanpitolaki 2:1§:n mukaan kirjanpitovelvollisen on merkittävä liiketapahtumina menot, tulot, rahoitustapahtumat ja niiden oikaisu- ja siirtoerät. Liiketapahtumilla tarkoitetaan kirjanpitovelvollisten välisien liiketapahtumien lisäksi yhteisön sisäisiä tapahtumia. (Perälä & Perälä 2003, 44.)

Kirjanpitolaki 2:2§:n mukaan kirjanpitoviennit tehdään niiden taustalla olevien liiketapahtumien mukaisille tileille, jotka voidaan jakaa kolmeen ryhmään:

1. tulotilit
2. menotilit
3. rahoitustilit.

Tilit ovat kaksipuolisia rahamääräisiä laskelmia, toinen puoli debet ja toinen kredit. Kirjausta tehdessä tulee huomioida, että tilien debet-kirjausten yhteissumma on sama kuin kredit-kirjausten. Tilin kaksipuolisuus mahdollistaa täten kahdenkertaisen kirjanpidon. (Perälä & Perälä 2003, 45-46.)

Kirjaamisperusteita kirjanpidossa ovat maksuperuste sekä suoriteperuste. Maksuperusteen mukaan menot ja tulot kirjataan silloin, kun ne maksetaan. Tällöin kirjauksen toisena tilinä on aina rahatili. Maksuperustetta käytetään usein pienissä yhteisöissä ja säätiöissä, mutta myös suurissa yhteisöissä sitä voidaan käyttää pienempien maksujen apuna. Suoriteperusteen mukaan meno syntyy, kun ostettu tavara vastaanotetaan ja tulo syntyy, kun myyty tavara luovutetaan. Suoriteperusteisessa kirjauksessa menokirjaus merkitään ensin yleensä ostovelaksi ja tulokirjaus myyntisaamiseksi. (Perälä & Perälä 2003, 49-51.)

Kirjanpidon kirjausten on perustuttava tositteisiin, jotka todentavat liiketapahtuman. Täten kirjanpito toteuttaa kontrollitehtävänsä. Kirjanpitolaki 2:5§:n mukaan tositteiden on

- todennettava liiketapahtuma
- oltava päivättyjä ja numeroituja
- ilmaistava, mille tileille liiketapahtuma on kirjattu, ellei tämä ilmene peruskirjanpidosta
- menotositteen osalta ilmaistava ostettu tuote ja tulotositteen osalta luovutettu suorite sekä näiden vastaanotto- tai luovutusajankohta
- kassastamaksun todentavan tositteen osalta olla, mikäli, mahdollista, maksun saajan tai maksun välittäneen rahalaitoksen antama
- kirjanpitovelvollisen itsensä laatiman tositteen osalta oltava asianmukaisesti varmennettu. (Perälä & Perälä 2003, 60-61.)

Tositteet tilikaudelta on kirjanpitolaki 2:10.2 §:n mukaan säilytettävä vähintään kuusi vuotta sen vuoden lopusta lukien, jolloin tilikausi on päättynyt. Kirjaukset on myös tehtävä aikajärjestyksessä peruskirjanpitoon. (Perälä & Perälä 2003, 63, 76.)

4.3 Kankaanpään Mailan kirjanpito

KaMa:n kirjanpidon tekee ulkoinen osapuoli, paikallinen toiminimi. Kyseinen henkilö on kuulunut aikanaan KaMa:n johtokuntaan ja on muutenkin ollut osa seuran toimintaa jo useamman vuoden ajan. Yhteistyö seuran kanssa on toimivaa.

Toiminimi hoitaa kirjanpidon, laskutuksen sekä palkkahallinnon ja tekee johtokunnan palavereihin raportit. Laskutuksen prosessi menee siten, että puheenjohtaja ja sihteeri vastaanottavat laskut ja käyvät ne läpi, hyväksyvät ne ja lähettävät ne toiminimelle kirjattavaksi.

5 TOIMINNAN RAHOITUS

Yhdistys tarvitsee aatteellisen päämääränsä toteuttamiseen ja toiminnan ylläpitämiseen jatkuvaa ja säännöllistä rahoitusta. Keinoja rahoituksen saamiseen on monia, esimerkiksi jäsenmaksut, myyjäisistä saadut tulot ja kunnan avustukset. Yhdistyksen toimintaa rahoitetaan myös palveluista saaduilla tuloilla, varainhankinnalla sekä sijoitustoiminnan tuloilla. (Perälä & Perälä 2003, 253-254.)

5.1 Varainhankinta

Yhdistyksen varsinaista toimintaa rahoitetaan varainhankinnalla, jonka tuottoina tuloslaskelmassa esitetään esimerkiksi keräyksistä, myyjäisistä ja arpajaisista saadut tuotot, jäsenmaksut sekä saadut lahjoitukset ja liiketoiminnan tuotot. (Perälä & Perälä 2003, 106.)

Lahjoituksena voidaan saada rahaa tai muuta omaisuutta tai esimerkiksi työsuorituksia. Lahjoitukset ja testamentit ovat yleensä kertaluonteisia ja aina vastikkeettomia. Antajana on yleensä yksityinen henkilö tai yritys. Vastaanottaessaan lahjoituksen tai testamentin saaja samalla sitoutuu noudattamaan lahjoituksen antajan ehtoja ja erityismääräyksiä. (Perälä & Perälä 2003, 261.)

Julkisin keräyksin varoja voidaan kerätä joko yhteisön varsinaiseen toimintaa tai johonkin tiettyyn hankkeeseen. Tavanomaisia keräysmuotoja ovat muun muassa lipaskeräykset sekä merkkien ja tarrojen myynti. (Perälä & Perälä 2003, 256.)

Lähes kaikki yhdistyksen perivät jäseniltään jäsenmaksun, joka oikeuttaa yhdistyksen jäsenyyteen. Jäsenmaksu on usein yhdistysten toiminnan pääasiallinen rahoituslähde ja sen suuruudesta päättää yleensä yhdistyksen kokous. (Perälä & Perälä 2003, 258.)

Aatteellinen yhteisö voi varainhankintatarkoituksessa harjoittaa myös liiketoimintaa. Yhdistyslaki 5 §:n mukaan yhdistys saa harjoittaa sellaista ansiotoimintaa josta on määrätty sen säännöissä, joka muutoin välittömästi liittyy sen tarkoituksen toteuttamiseen tai jota on pidettävä taloudellisesti vähäarvoisena. (Perälä & Perälä 2003, 261.)

5.2 Julkinen rahoitus ja sponsorointi

Julkinen rahoitus on rahoitusta, joka saadaan valtiolta tai kunnalta. Opetus- ja kulttuuriministeriön (OKM) liikuntapolitiikalla edistetään liikuntaa ja sen kautta väestön hyvinvointia, kilpa- ja huippu-urheilua sekä niihin liittyvää kansalaistoimintaa. OKM ohjaa ja kehittää liikuntapolitiikkaa lainsäädännöllä, tutkimusten ja selvitysten välityksellä sekä liikuntaan ohjatuilla budjetti- ja veikkausvoittovaroilla. (Opetus- ja kulttuuriministeriö, Liikuntapolitiikka, 2016.)

OKM tukee urheiluseuroja, sillä se jakaa tukea valtion liikuntamäärärahoista mm. liikunta- ja urheilujärjestöille, liikunnan koulutukseen ja tutkimukseen, liikuntapaikkarakentamiseen, kuntien liikuntatoimintaan sekä muihin liikunnan toimintoihin. Nämä määrät osoitetaan pääosin veikkaus- ja raha-arpajaispelien voittovaroista sekä pieneltä osin budjettivaroista. (Opetus- ja kulttuuriministeriö, Liikuntapolitiikka & rahoitus, 2016.)

Urheiluseura voi hakea Opetus- ja kulttuuriministeriöltä myös seuratukea tai työllistystukea seuralle. Seuratuki on tarkoitettu urheilu- ja liikuntaseurojen toiminnan kehittämiseen. Työllistymistuki seuroille on tarkoitettu seurojen haettavaksi henkilölle, joka on työtön tai työttömyysuhan alla, ja täten työllistää henkilö esimerkiksi valmennustyöhön, tai tapahtumajärjestelijäksi. (Opetus- ja kulttuuriministeriö, Seuratuki & Työllistymistuki seuroille, 2016.)

Yhdistyksen ja urheiluseuran rahoituksen lähteenä voi toimia myös yhteistyösopimukset erilaisten yritysten kanssa. Sponsorisopimukset ovat erinomainen keino saada tuloja yhdistykselle niin, että molemmat hyötyvät: yritys saa näkyvyyttä esimerkiksi joukkueen varusteissa, pelipaidoissa ja mainoslakanoissa ja yhdistys saa rahallista tukea parantamaan toimintaansa.

5.3 Talkootyö

Useimmiten urheiluseuroilla on vapaaehtoistoimintaa perustuvaa varainhankintaa, eli talkootyötä. Talkootyöllä tarkoitetaan yleensä toiseen lukuun korvauksetta tehtävää työtä.

Talkoilla tehtävä työ on ”jokamiehentyötä”, joka ei edellytä erityistä ammattitaitoa tai pätevyyttä. Usein talkootyön käsite on liitetty yhdistysten jäsenten tekemään vapaaehtoistyöhön. (Verohallinto, Talkootyön verotus, 2016.)

Tyypillisiä talkootöitä ovat perinteisesti olleet sadonkorjuutyöt ja yksinkertaiset rakennustyöt, jossa yleensä suoritetaan jokin tietty työvaihe.

5.4 Kankaanpään Mailan rahoitus

Niin kuin usein urheiluseuratoiminnassa, yhteistyö paikallisten yritysten kanssa, eli sponsorointi, on elinehto vaadittavan rahoituksen keräämisessä. Satakunnasta on aikojen mitaan kehittynyt pesäpallossa menestyvä maakunta ja eritoten Kankaanpää on profiloitunut pesäpallokaupungiksi, joten KaMa on paikallisille yrityksille takuvarma näkyvyyden kanava. Sponsoriyritykset saavat näkyvyyttä esimerkiksi ottelumainoksissa, pelipaidoissa, kausijulkaisuissa sekä pesäpallostadionin mainoskylteissä. Kaksi isointa yhteistyökumppania ovat saaneet oman nimikkovuoroparinsa, eli KaMa pelaa kotiotteluisaan kaksi vuoroparia näiden kumppanien värisissä pelipaidoissa. Toinen näistä isoista yhteistyökumppaneista on Kankaanpään kaupunki, eli kaupunki on vahvasti mukana KaMa:n toiminnassa. Sponsorisopimuksia KaMa:lla on niin sanotusti neljässä portaassa: alemmalla portaalla saa pienemmällä panostuksella pieniä mainoksia kausijulkaisuun ja korkeammalle mentäessä summat ja näkyvyysmahdollisuudet kasvavat. Tänä kesänä KaMa:lla on hyvin kankaanpääläinen joukkue, mikä on varmasti lisännyt paikallisten yritysten panostushalukkuutta.

Talkootyöllä on iso rooli KaMa:n toiminnassa. Töitä on monenlaisia aina ottelutapahtumien kioskimyynnistä tomaattitarhojen turvesäkkien kantamiseen. Talkootyöllä ansaitulla rahalla esimerkiksi juniorijoukkueet voivat maksaa juoksevia kulujaan sekä pelikaudelle vaadittavat lisenssimaksut. KaMa:lla on myös juniorijaosto, joka hoitaa junioripesäpallon aiheuttamia yleisiä kuluja, mutta loput jäävät joukkueen itsensä hoidettavaksi. Joukkueet voivat myös järjestää myyjäisiä, joissa myydään esimerkiksi leipomotuotteita.

Opetus- ja kulttuuriministeriön jakamaa tukea KaMa on joskus saanut, ja sitä tullaan hakemaan uudestaan. Muutama vuosi sitten seura sai tukea esimerkiksi tilanteeseen, jossa eräs joukkueen pelaaja otti haltuunsa myös seuran toimitusjohtajan tittelin, jolloin ministeriö antoi tuen toimitusjohtajan palkan osuuteen.

Seura kehitti täksi kaudeksi KaMa-jäsenkortin, jolla saa erilaisia etuja KaMa:n yhteistyökumppanien palveluista. Jäsenkortin kehittäminen oli kannattavaa, ja sitä myytiin kiitettävästi.

6 YLEISHYÖDYLLISEN YHTEISÖN VEROTUS

Perinteinen urheiluseuratoiminta, jota myös KaMa edustaa, junioritoiminnan ja kilpailutoiminnan muodossa on pääsääntöisesti yleishyödyllistä toimintaa. Urheiluseurojen verovapaana toimintana voidaan pitää mm. jäsen-, lisenssi-, kilpailu- ja sarjamaksujen keräämistä, avustuksien ja lahjoitusten saamista sekä läheisesti seuran tarkoituksen toteuttamiseen liittyvää maksullista urheilukoulutoimintaa, esimerkiksi pesäpallokoulu. (Verohallinnon verotusohje yleishyödyllisille yhteisöille, 2016.)

6.1 Tulovero

Tuloverolain 23 §:n mukaan yleishyödyllinen yhteisö on verovelvollinen ainoastaan saastaan elinkeinotulosta ja lisäksi muuhun kuin yleiseen tai yleishyödylliseen tarkoitukseen käytetyn kiinteistön tai kiinteistön osan tuottamasta tulosta kunnalle ja seurakunnalle. Elinkeinotulostaan yhteisön maksaa veroa valtiolle, kunnalle ja seurakunnalle. (Perälä & Perälä 2003, 293.)

Elinkeinotoiminnalla tarkoitetaan yhteisön harjoittamaa ammatti- ja liiketoimintaa. Elinkeinotoiminnalla on tapana olla eräänlaisia tunnusmerkkejä joita ovat esimerkiksi voiton tavoittelu, vieraan pääoman käyttö, itsenäisyys, suunnitelmallisuus, säännöllisyys ja taloudellisen riskin olemassaolo. (Perälä & Perälä 2003, 295.)

Toiminnan luonteen arvioinnissa huomioidaan aina kokonaisuus. Yhden tai kahden elinkeinotoiminnan tunnusmerkin täytyminen voi asettaa tulon veronalaiseksi, mutta toisaalta tulo voidaan jättää tästä huolimatta verottamatta, jos toiminta on vähäistä. (Perälä & Perälä 2003, 295.)

Tuloverolain 23.3§:n mukaan yleishyödyllisen yhteisön elinkeinotulona ei pidetä

1. yhteisön toimintansa rahoittamiseksi järjestämistä arpajaisista, myyjäisistä, urheilukilpailuista, tanssi- ja muista huvitilaisuuksista, tavarankeräyksestä ja muusta niihin verrattavasta toiminnasta eikä edellä mainittujen tilaisuuksien yhteydessä harjoitetusta tarjoilu-, myynti- ja muusta sellaisesta toiminnasta saatua tuloa
2. jäsenlehdistä ja muista yhteisön toimintaa välittömästi palvelevista julkaisuista saatua tuloa

3. adressien, merkkien, korttien, viirien tai muiden sellaisten hyödykkeiden myynnin muodossa suoritetusta varojenkeräyksestä saatua tuloa
4. sairaaloissa, vajaamielislaitoksissa, rangaistus- tai työlaitoksissa, vanhainko-deissa, invalidihuoltolaitoksissa tai muissa sellaisissa huoltolaitoksissa ja huolto-loissa hoito-, askartelu- tai opetustarkoituksessa valmistettujen tuotteiden myyn-nistä tai tällaisessa tarkoituksessa suoritetuista palveluista saatua tuloa
5. bingopelin pitämisestä saatua tuloa. (Perälä & Perälä 2003, 295.)

Yhteisön urheilukilpailuista saatu tulo on verovapaata, jos yhteisö järjestää tilaisuuden itse tai on järjestämisvastuussa yhdessä toisen yhteisön kanssa. Toiminta on luonteeltaan tilapäistä mutta se voi olla toistuvaa, kuten KaMa:n kotikentällä pelattavat Superpesiksen ottelut. Tilaisuuden myyntitoiminnan verovapaata tuloa ovat esimerkiksi pääsylippu-myynti, kisaohjelmien ja niiden mainosmyynti, ruokatarjoilu- ja virvokemyynti mukaan lukien alkoholimyynti tilaisuuden aikana, mainosmyynti vain tilaisuudessa esillä olevien mainosten osalta eli esimerkiksi kenttämainokset, urheiluasusteiden mainokset sekä tava-ramyynti tilaisuuden aikana. (Verohallinnon verotusohje yleishyödyllisille yhteisöille, 2016.)

Yleishyödyllisen yhteisöt harjoittavat usein varainhankintana erilaisten kulutustavaro-i-den myyntiä. Tämän niin sanotun hyödykemyynnin veronalaisuutta arvioidaan kokonais-arviointina elinkeinotoiminnan tunnusmerkkien perusteella, eikä euromääräisillä rajoilla. (Verohallinnon verotusohje yleishyödyllisille yhteisöille, 2016.)

Hyödykemyynti suuntautuu yleensä rajoittamattomaan asiakaspiiriin ja myynti tapahtuu ansiotarkoituksessa. Toiminta on yleensä jatkuvaa ja tuotteet kilpailevat muiden markki-noiden kanssa, joten näiden tuotteiden myyntiä pidetään elinkeinotoimintana, vaikka tuotteissa olisi seuran logo. (Verohallinnon verotusohje yleishyödyllisille yhteisöille, 2016.)

Yhteisön harjoittaman pienimuotoinen ja palkattomalla työvoimalla toteutettu hyödyke-myynti voi olla verovapaata varainhankintaa, jos tuotteiden ostoon liittyy tukemistarkoi-tus.

Yleensä tukemistarkoitus ilmenee siten, että myytävistä tuotteista peritään ylihintaa verrattuna normaaleihin markkinahintoihin. Tuotteiden myynti tapahtuu talkootyönä, toiminta on satunnaista eikä sitä harjoiteta suunnitelmallisesti. (Verohallinnon verotusohje yleishyödyllisille yhteisöille, 2016.)

6.2 Arvonlisävero

Tuloverolaissa tarkoitettu yleishyödyllinen yhteisö on arvonlisäverovelvollinen vain, jos sen harjoittamasta toiminnasta saatua tuloa pidetään tuloverolain mukaan yhteisön veronalaisena elinkeinotulona. Eli jos tietyn tavaran myyntiä ei pidetä tuloverolain mukaan elinkeinotulona, on se myös arvonlisäverotonta. Yhteisö on myös arvonlisäverovelvollinen, jos elinkeinotoimintojen yhteenlaskettu liikevaihto tilikauden aikana on yli 8 500 euroa. (Perälä & Perälä 2003, 300-301) (Verohallinnon verotusohje yleishyödyllisille yhteisöille, 2016.)

Yhteisö voi toisaalta hakeutua vapaaehtoisesti arvonlisäverovelvolliseksi. Hakeutumisen edellytyksenä on se, että toimintaa harjoitetaan liiketoiminnan muodossa, jonka tunnusmerkkejä ovat muun muassa toiminnan suunnitelmallisuus, jatkuvuus sekä ansiotarkoitus. Hakeutuminen on käytännössä kannattavaa, kun yhteisö myy tavaroita tai palveluja arvonlisäverovelvollisille, joilla olisi oikeus vähentää laskuun sisältyvä arvonlisävero tai kun yhteisön myymiin tavaroihin tai palveluihin sovelletaan alennettua verokantaa ja vähennykseen oikeuttavat ostot sisältävät veroa enemmän kuin mitä yhdistys joutuu myynnistä maksamaan. (Perälä & Perälä 2003, 309.)

6.3 Arpajaisvero

Ilman lupaa saa järjestää vähäiseksi katsottavia tavara-arpajaisia, joissa arpojen myynti, arvonta ja voittojen jakaminen tapahtuvat samassa tilaisuudessa. Miniattyriarpajaisten arpojen yhteenlaskettu arvo tai myyntihinta ei saa ylittää 500 euroa ja pienarpajaisten 2 000 euroa, ja molemmissa voittojen arvonnasta oltava vähintään 35% arpojen yhteenlasketusta myyntihinnasta ja pienimmän voiton on oltava vähintään yhtä suuri kuin yhden arvan hinta. (Perälä & Perälä 2003, 320.)

Arpajaisverolaissa arpajaisilla tarkoitetaan:

1. Arpajaislain 3 §:ssä tarkoitettuja raha- ja tavara-arpajaisia, arvauskilpailuja, bingoa, veikkausta, vedonlyöntiä ja toto-peliä sekä raha-automaattien ja tavara-automaattien pitämistä yleisön käytettävänä, kasinopelien toimeenpanemista, pelikasinotoimintaa ja arpajaislain 56 §:ssä tarkoitettujen peliautomaattien ja pelilaitteiden pitämistä yleisön käytettävänä.
2. Muuta kuin arpajaislainsäädännössä tarkoitettua julkisesti järjestettyä arvontaa, arvaamista, vedonlyöntiä tai niihin rinnastettavaa, sattumasta osaksi tai kokonaan riippuvaa menettelyä, jossa voi voittaa rahaa tai rahanarvoisen etuuden, jota ei ole pidettävä kohtuullisena vastikkeena jostakin suorituksesta tai ennakkoperintälaissa tarkoitettuna palkkana. (Perälä & Perälä 2003, 320.)

6.4 Talkootyön verotus

Verolainsäädännössä ei ole erityistä määritelmää talkootyölle, vaan asia arvioidaan kokonaisuutena talouskohtaisesti. Vastikkeellinenkin työ voi tietyin edellytyksin talkootyötä.

Erilaiset tilanteen voidaan jakaa veroseuraamuksien mukaisesti kolmeen ryhmään:

1. talkootyö, josta ei koidu veroseuraamuksia
2. talkootyö, josta saatu palkkio on palkkion saaneen yleishyödyllisen yhteisön veronalaista elinkeinotulota, sekä
3. työ, josta saatu palkkio on veronalaista tulota. (Verohallinto, Talkootyön verotus, 2016.)

Talkootöiden verotuksen lähtökohtana on työsuorituksen luonteen arviointi sekä työn tuloksen ja palkkion saajan määrittely. Verotonta talkootyötä voi olla ainoastaan perinteinen talkootyö sekä tietyin edellytyksin rekisteröidyn yleishyödyllisen yhdistyksen hyväksi tehty työ. Käytännössä vain yleishyödyllisen yhdistykset tekevät talkootyötä. (Verohallinto, Talkootyön verotus, 2016.)

Talkootyön verotuksen ohjeessa työsuoritukset voidaan jakaa neljään ryhmään:

1. perinteinen talkootyö
2. yhdistyksen lukuun tehtävä vastikkeeton talkootyö (välitön työ)

3. rekisteröidyn yleishyödyllisen yhdistyksen nimissä kolmannen osapuolen lukuun tehtävä vastikkeellinen työ (välillinen työ), joka voi olla
  - a. yhdistyksen veronalaista elinkeinotoimintaa
  - b. työtä, josta maksettu palkkio on työn suorittavan henkilön palkkaa
  - c. verotonta talkootyötä,
4. kolmannen osapuolen lukuun tehty työ, josta saatu palkkio lahjoitetaan edelleen (palkkion lahjoittaminen). (Verohallinto, Talkootyön verotus, 2016.)

Vastikkeellinen työ, joka tehdään yhdistyksen nimissä ulkopuolisen toimeksiantajan lukuun, voi olla verotonta vain silloin, kun yhdistys on rekisteröity ja TVL 22 §:n mukaisesti yleishyödyllinen yhteisö. (Verohallinto, Talkootyön verotus, 2016.)

6.5 Kankaanpään Mailan toiminta

KaMa on yleishyödyllinen yhdistys, joten liiketoiminnalla ei ole isoa roolia toiminnassa. Seuralla on kuitenkin fanituotemyyntiä, sekä ottelutapahtumissa tapahtuvaa myyntiä. Ottelutapahtumat ovat itse järjestettyjä ja täten tapahtuman sisällä syntyvä myynti on verovapaata. Ottelutapahtumissa tärkein myynnin lähde on kioskitoiminta, jossa myydään virvokkeita sekä välipalaa makkarasta karkkipusseihin.

Ottelutapahtumissa seura järjestää myös arpajaisia. Arpoja voi ostaa ottelun ensimmäisen jakson ajan ja jaksotauolla suoritetaan arvonta. Voittojen jakaminen tapahtuu ottelun toisen jakson aikana.

Juniorijoukkueiden tekemä talkootyö on perinteistä talkootyötä, joka ei vaadi erityistaitoa. Tämän vuoksi talkootöistä saatu tulo on verovapaata.

7 TILINPÄÄTÖS

Tilikauden lopussa kirjanpito päätetään tilinpäätöstileille ja laaditaan tilinpäätös. Tilinpäätös välittää ulkoisille sidosryhmille, kuten yhteistyökumppaneille ja rahoittajille, kirjanpidollisen kuvauksen yrityksen toiminnasta. (Perälä & Perälä 2003, 77.)

7.1 Tilinpäätöksen sisältö

Kirjanpitolain 3:1§:n mukaan tilinpäätöksessä tulee olla mukana tuloslaskelma, tase, rahoituslaskelma sekä näiden liitteenä ilmoitettavat tiedot. Yleishyödyllisen yhteisön ei kuitenkaan ole pakko sisällyttää rahoituslaskelmaa tilinpäätökseen. Tilinpäätökseen liitetään myös yleensä toimintakertomus, jonka voi myös jättää laatimatta, jos korkeintaan yksi kirjanpitolaki 3:9.2§: n raja-arvoista ylittyy. Nämä raja-arvot ovat:

1. liikevaihto tai sitä vastaava tuotto 7 300 000 euroa
2. taseen loppusumma 3 650 000 euroa
3. palveluksessa keskimäärin 50 henkilöä. (Perälä & Perälä 2003, 78.)

Tilinpäätökseen on laadittava varmentamaan myös tase-erittelyt sekä liitetietojen erittelyt. (Perälä & Perälä 2003, 78.)

Kirjanpitolaki antaa tilinpäätökselle kolme asetettua yleistä periaatetta, jotka ohjaavat tilinpäätöksen tai toimintakertomuksen laatijaa tulkinnanvaraisissa tapauksissa:

1. hyvän kirjanpitotavan noudattaminen (KPL 1:3§)
2. oikeiden ja riittävien tietojen antaminen toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta (KPL 2:2§)
3. yleiset tilinpäätösperiaatteet (KPL 3:3§) (Perälä & Perälä 2003, 79.)

7.2 Tuloslaskelma ja järjestökaava

Tilinpäätöksen tulee sisältää tuloslaskelma, joka kuvaa tilikauden tuloksen muodostumista. Erilaisia tuloslaskelmakaavoja on monenlaisia, joista aatteelliset yhteisöt sekä säätiöt käyttävät järjestökaavaa. Tilinpäätöksessä tuloslaskelman rinnalla esitetään vastaava laskelma edelliseltä tilikaudelta, ja tapauksessa jossa tuloslaskelman muotoa on muutettu,

pyritään vertailutietoja mahdollisuuksien mukaan oikaisemaan vastaamaan uutta esitystapaa. (Perälä & Perälä 2003, 91-92.)

Kirjanpitolaki 1:3.1§:n mukaan järjestökaava on muodoltaan seuraava:

Varsinainen toiminta

1. Tuotot
2. Kulut
  - a. Henkilöstökulut
  - b. Poistot
  - c. Muut kulut
3. Tuotto-/ kulujäämä

Varainhankinta

4. Tuotot
5. Kulut
6. Tuotto-/ kulujäämä

Sijoitus- ja rahoitustoiminta

7. Tuotot
8. Kulut
9. Tuotto-/ kulujäämä

Satunnaiset erät

10. Satunnaiset tuotot
11. Satunnaiset kulut
12. Yleisavustukset
13. Tilikauden tulos
14. Tilinpäätössiirrot
  - a. Poistoeron muutos
  - b. Vapaaehtoisten varausten muutos
15. Tilikauden ylijäämä (alijäämä) (Perälä & Perälä 2003, 93.)

7.3 Tase

Tase kuvaa yhteisön tilinpäätöspäivän taloudellista asemaa ja se tulee sisältyä tilinpäätökseen.

Taseen vastaavat, lähteet josta rahat on saatu, ja vastattavat, lähteet johon rahat on sijoitettu, tulee olla määrältään samat. Kirjanpitolain mukaan (1:6§) yhteisön taseen kaava on seuraava:

Vastaavaa

A Pysyvät vastaavat

I Aineettomat hyödykkeet

1. Kehittämismenot
2. Aineettomat oikeudet
3. Liikearvo
4. Muut pitkävaikutteiset menot
5. Ennakkomaksut

II Aineelliset hyödykkeet

1. Maa- ja vesialueet
2. Rakennukset ja rakennelmat
3. Koneet ja kalusto
4. Muut aineelliset hyödykkeet
5. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat

III Sijoitukset

1. Osuudet saman konsernin yrityksissä
2. Saamiset saman konsernin yrityksiltä
3. Osuudet omistusyhteisyhteisöissä
4. Saamiset omistusyhteisyhteisöiltä
5. Muut osakkeet ja osuudet
6. Muut saamiset

B Vaihtuvat vastaavat

I Vaihto-omaisuus

1. Aineet ja tarvikkeet
2. Keskeneräiset tuotteet
3. Valmiit tuotteet/ tavarat
4. Muut vaihto-omaisuus
5. Ennakkomaksut

II Saamiset

1. Myyntisaamiset

2. Saamiset saman konsernin yrityksiltä
3. Saamiset omistusyhteisyrittäyksiltä
4. Lainasaamiset
5. Muut saamiset
6. Maksamattomat osakkeet/ osuudet
7. Siirtosaamiset

III Rahoitusarvopaperit

1. Osuudet saman konsernin yrityksissä
2. Muut osakkeet ja osuudet
3. Muut arvopaperit

IV Rahat ja pankkisaamiset

Vastattavaa

A Oma pääoma

I Osake-, osuus- tai muu vastaava pääoma

II Ylikurssirahasto

III Arvonkorotusrahasto

IV Käyvän arvon rahasto

V Muut rahastot

1. Vararahasto
2. Yhtiöjärjestyksen tai sääntöjen mukaiset rahastot
3. Muut rahastot

VI Edellisten tilikausien voitto (tappio)

VII Tilikauden voitto (tappio)

B Tilinpäätössiirtojen kertymä

1. Poistoero
2. Vapaaehtoiset varaukset

C Pakolliset varaukset

1. Eläkevaraukset
2. Verovaraukset
3. Muut pakolliset varaukset

D Vieras pääoma

1. Joukkovelkakirjalainat
2. Vaihtovelkakirjalainat
3. Lainat rahoituslaitoksilta
4. Eläkelainat
5. Saadut ennakot
6. Ostovelat
7. Rahoitusvekselit
8. Velat saman konsernin yrityksille
9. Velat omistusyhteisyriksille
10. Muut velat
11. Siirtovelat (Perälä & Perälä 2003, 128-130)

Jokaisessa taseen erässä esitetään vastaava edelliseltä tilikaudelta, tuloslaskelman tapaan. Vertailutiedot on pyrittävä esittämään uuden esitystavan pohjalle. (Perälä & Perälä 2003, 135.)

7.4 Rahoituslaskelma ja toimintasuunnitelma

Tilinpäätökseen on liitettävä toimintakertomus, jossa annetaan tietoa yhteisön toiminnasta ja sen kehityksen seikoista. Toimintakertomus ei ole osa varsinaista tilinpäätöstä, vaan itsenäinen, tilinpäätökseen liitettävä asiakirja. Yhdistyslaki on sisällä toimintakertomuksen laadintavelvollisuutta, mutta yhdistykset laativat usein toimintakertomuksen jäseniään tai omistajiaan varten. (Perälä & Perälä 2003, 219-220.)

Toimintakertomuksen päätavoitteena on olla tilinpäätöksen tukija siten, että niiden avulla saadaan oikea ja riittävä kuva kirjanpitovelvollisen tuloksesta sekä taloudellisesta asemasta. Täten toimintakertomus ja tilinpäätös eivät voi olla ristiriidassa. Kirjanpitolautakunnan yleisohjeen mukaan toimintakertomuksen informaation tulee suuntautua tulevaisuuteen, mutta tulevaisuutta koskevia arvioita ei tarvitse laatia. (Perälä & Perälä 2003, 221.)

Toimintakertomuksen tulee kirjanpitolakien 3:1.6 §:n ja 3:1.5 §:n mukaan sisältää tiedot olennaisista tapahtumista tilikaudella ja sen päättymisen jälkeen, arvio todennäköisestä

tulevasta kehityksestä, selvitys tutkimus- ja kehitystoiminnan laajuudesta, merkittävämät riskit ja epävarmuustekijät sekä tunnusluvut henkilöstöstä ja ympäristötekijöistä. (Perälä & Perälä 2003, 222.)

Yhdistyksiltä ei lakisääteisesti edellytetä rahoituslaskelman laatimista ja liittämistä tilinpäätökseen, mutta sen laatiminen on suositeltavaa. Rahoituslaskelmassa on annettava selvitys varojen hankinnasta ja niiden käytöstä tilikauden aikana. (Perälä & Perälä 2003, 230.)

Rahoituslaskelman informaatio voidaan kerätä suoraan kirjanpidon tileiltä. Kirjanpitoasetuksen mukaan rahoituslaskelmassa esitetään rahavirrat kolmessa eri kategoriassa, ne ovat liiketoiminnan, investointitoiminnan sekä rahoitustoiminnan rahavirrat. Toiminnan rahavirrasta tulisi käydä ilmi yhteisön toiminnan tuottamat rahavarat. Pitkällä tähtäimellä yhteisön tulisi suorittaa tuottamillaan rahavaroilla juoksevan toiminnan kulut sekä käyttää positiivista tuottoa investointien tekemiseen sekä lainojen takaisinmaksuun. Investointien rahavirrassa esitetään pysyvien vastaavien muutokset. Rahoituksien rahavirrassa esitetään lähtökohtaisesti oman ja vieraan pääoman muutoksien myötä syntyneet rahavirrat, kuten lainojen nostot ja takaisinmaksut. (Perälä & Perälä 2003, 235-236.)

7.5 Kankaanpään Maila

Tilinpäätöksen KaMa tekee täydellisesti rahoituslaskelmaa ja toimintakertomusta myöten. Toimintakertomuksessa käydään läpi menneen tilikauden taloudellinen ja urheilullinen tulos sekä edustusjoukkueen että junioritoiminnan toiminnasta, näkökulmat toiminnan laajuudesta ja talouden kestävyyydestä sekä tulevan tilikauden näkymät. Liitän osan toimintakertomuksesta opinnäytetyön liitteisiin.

8 YHTEENVETO

Opinnäytetyön tavoitteena oli antaa käsitys yleishyödyllisen yhdistyksen taloushallinnon eri osa-alueista ja yhdistää ne Kankaanpään Mailan toimintaan. Taloushallinnon osa-alueista valitsin pääkohdiksi kirjanpidon, rahoituksen, verotuksen sekä tilinpäätöksen.

Aluksi pohjustin jokaista pääkohtaa teorialla, jonka jälkeen tarkoituksena oli päättää kohdat KaMa:n näkökulmalla asiaan. Teoriaosuuksien tekemisen jälkeen tapasin KaMa:n puheenjohtajan, jolloin sain käsityksen KaMa:n taloushallinnon prosesseista ja pystyin yhdistämään kerättyä teoriaa seuran toimintatapoihin.

Kuluva vuosi on suunnannäyttäjä organisaatiolle, sillä ensimmäistä kertaa moneen vuoteen seurassa ei ole ollenkaan nais- tai tyttöjoukkueita. Keskusteltuamme opinnäytetyöni osa-alueet läpi olimme yhteisymmärryksessä siitä, että KaMa:n taloushallinnon prosessit ovat vähintään kiitettävässä kunnossa. Pesäpallo on lajina niin pieni, että luodakseen kestävän pohjan junioritoiminnalle sekä edustusjoukkueen menestykselle organisaation talouspuolen tulee olla järjestelmällinen. KaMa:lla on maine vankkana seurana, kun Superpesiksessä monet eri seuramatkat ovat isoissa veloissa. Tämä kertoo siitä, että KaMa on onnistunut hyvin taloudellisten haasteiden ylittämisessä, vaikka viime kausien urheilullinen menestys edustusjoukkueen osalta on ollut vaatimatonta. Edustusjoukkueen menestys on hyvin tärkeää esimerkiksi rahoituksen hankinnassa, ja KaMa onkin onnistunut säilymään pääsarjatasolla nuorella joukkueella. Tulevaisuudessa KaMa:n tarkoituksena on kehittää ennakkointia ja varautumista rahoituksen hankinnassa sekä tarkastella ja kehittää edustuspelaajien palkkioita. Urheilullisella puolella KaMa:n edustusjoukkueen tavoite on päästä vuosien tauon jälkeen pudotuspeleihin.

Puheenjohtaja sekä minä olimme tyytyväisiä työn lopputulokseen. Opinnäytetyöstä tulee käsikirja ja apuväline seuran johtokunnalle, kuin myös seuran muille toimijoille, kuten juniorijoukkueiden taustavoimille. Seuralla on nyt koottu teos yleishyödyllisen yhdistyksen taloushallinnon eri osa-alueista.

LÄHTEET

Kankaanpään Maila ry. Toimintakertomus 2015.

Perälä, S. & Perälä, J. 2003. Yhdistyksen ja säätiön talous, kirjanpito ja verotus. WSOYpro Helsinki.

Opetus- ja kulttuuriministeriö. Liikuntapolitiikka. Luettu 1.4.2016. <http://www.minedu.fi/OPM/Liikunta/liikuntapolitiikka/?lang=fi>

Opetus- ja kulttuuriministeriö. Liikuntapolitiikka & rahoitus. Luettu 1.4.2016. <http://www.minedu.fi/OPM/Liikunta/liikuntapolitiikka/rahoitus/?lang=fi>

Opetus- ja kulttuuriministeriö. Seuratuki. Luettu 1.4.2016. http://www.minedu.fi/OPM/Liikunta/liikuntapolitiikka/avustukset/Avustukset_seuratoiminnan_kehittamiseen.html?lang=fi

Opetus- ja kulttuuriministeriö. Työllistymistuki seuroille. Luettu 1.4.2016. http://www.minedu.fi/OPM/Liikunta/liikuntapolitiikka/avustukset/Tyxllisyytt_xdistxvxt_liikunnan_hankkeet_xtyxllistxmistuki_seuroillex.html?lang=fi

Patentti- ja rekisterihallitus. Uuden yhdistyksen perusilmoitus. Luettu 31.3.2016. https://www.prh.fi/fi/yhdistysrekisteri/yhdistys_perustaminen.html

Patentti- ja rekisterihallitus. Rekisteröinnillä yhdistys saa oikeuskelpoisuuden- Luettu 31.3.2016. https://www.prh.fi/fi/yhdistysrekisteri/rekisteroity_ja_rekisteroimaton_yhdistys/rekisteroity_ja_rekisteroimaton_yhdistys.html

Suomen perustuslaki 11.6.1999/731, 13§.

Tilastokeskus. Aatteellinen yhdistys. Luettu 31.3.2016. http://www.stat.fi/meta/kas/aatteellinen_yh.html

Vierros, H. & Pöyhönen, K. & Kallio, M. 2013. Yhdistykset ja säätiöt; Kirjanpidon, tilinpäätöksen ja verotuksen erityiskysymyksiä. KHT-Media Oy Helsinki.

Verohallinto. Talkootyön verotus. Luettu 2.5.2016. [http://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Verohallinnon_ohjeet/2005/Talkootyon_verotus\(10116\)](http://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Verohallinnon_ohjeet/2005/Talkootyon_verotus(10116))

Verohallinnon verotusohje yleishyödyllisille yhteisöille. Luettu 2.6.2016. [https://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Elinkeinoverotus/Verotusohje_yleishyodyllisille_yhteisoil\(33125\)#1.4.5](https://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Elinkeinoverotus/Verotusohje_yleishyodyllisille_yhteisoil(33125)#1.4.5)

Vilkkumaa, M. 2005. Talouden apuvälineet johdolle. Yrityskirjat Oy Helsinki.

Yhdistyslaki 26.5.1989/503, 1§ ja 8§.

LIITTEET

Liite 1. Kankaanpään Maila ry:n toimintakertomus 2015.

1 (3)

Kankaanpään Maila ry

Johtokunta

Kankaanpää 13.4.2016

JOHTOKUNNAN TOIMINTAKERTOMUS TILIKAUDELTA 1.1. – 31.12.2015

1. Yleistä

Kankaanpään Maila ry on vuonna 1958 perustettu pesäpallon erikoisseura, joka toimii pääosin Pohjois-Satakunnan alueella kotipaikkana Kankaanpää.

Kankaanpään Maila ry tarjoaa kaikenikäisille mahdollisuuksia ohjattuun liikuntaan, pesäpallon harrastamiseen ja yhdessäoloon. Toiminta sisältää pesiskoulutoimintaa, juniorityötä, aikuisten huippupesäpalloa ja harrasteliikuntaa. Toiminta tähtää lasten ja nuorten ohjaamiseen tervehenkiseen joukkueurheilun ja tasapainoiseen kasvuun, pesäpallon kilpailutoiminnan toteuttamiseen paikallisella, alueellisella ja valtakunnallisella tasolla sekä menestymiseen miesten superpesiksessä.

2. Katsaus päättyneeseen tilikauteen 2015

Vuosi 2015 oli seuran 58. toimintavuosi.

Kankaanpään Mailassa oli rekisteröityjä harrastajia (PPL:n lisenssi) vuoden 2015 lopussa 250 sekä noin 160 muuta seura-aktiivia ollen edelleen toiminta-alueensa suurin urheiluseura. Edellisen vuoden (2014) harrastajamäärä oli 201 (286/2007, 460/2008, 310/2009, 321/2010, 317/2011, 252/2012). Harrastajamäärä on jatkanut nousuaan tehostetun pesiskoulutoiminnan ja nuorimpien ikäluokkien liikuntaan aktiivoinnin avulla. Tehostettu toiminta lisäsi sitoutuneiden nuorempien junioreiden määrää. Kankaanpään Mailan toiminta jatkui alueellaan perinteisenä yleishyödyllisenä yhdistys- ja urheiluseuratoimintana, joka on kilpailullisesti erikoistunut pesäpalloon.

Kankaanpään Maila tarjosi kaikille lapsille maksutonta pesiskoulutoimintaa koko kesän (kesäkuu – elokuu) ajan ja junioreille mahdollisuuden pelata pesäpalloa niin SM-

2 (3)

tasolla kuin alueellisellakin sarjatasolla. Valtakunnallisiin junioreiden pesäpalloleireihin osallistuttiin kaikissa poikien ikäluokissa ja eri tasoilla kilpailutoiminnassa joukkueita oli kaikissa ikäluokissa. Aikuisten kilpailutoiminnassa seuralla oli edustus miesten superpesiksessä ja naisten ykköspesiksessä sekä miesten suomensarjassa ja naisten suomensarjassa.

Vuonna 2015 toimintaa leimasivat:

- Valmennustoiminnan edelleen kehittäminen, joka toi tullessaan menestystä junioritasolla ja kasvatti edustustasolle nousevia uusia huippupesäpalloilijoita. pesäpallon lajivalmennuksen osalta.
- Naisten saavuttama menestys hallikaudella sekä Superpesiksen runkosarjassa
- Miesten taistelu superpesipaikan säilyttämisestä, joka lopulta toteutui.
- Talouden edelleen jatkunut tasapainottaminen ja haastavasta yleisestä taloustilanteesta johtunut yhteistyökumppanien hankinta sekä entisen yhteistyökumppaniverkoston ylläpito ja sitouttaminen edelleen toimintaan.
- Loppuvuodesta luopuminen naispesäpallolusta

3. Toiminnan laajuus ja päätöksenteko

Kankaanpään Mailalla oli kaudella 2015 eri sarjoissa kaikkiaan 11 joukkuetta.

Mies-/poikajoukkueita oli 9 ja naisjoukkueita 2.

2015 PPL:n (+ Superpesis Oy:n) sarjatoimintaan osallistuttiin seuraavasti:

Miehet / Pojat:

- Miesten Superpesis
- Miesten suomensarja
- A-poikien superpesis
- B-poikien SM-sarja
- C-poikien valtakunnallinen leirisarja

Naiset:

- Naisten Superpesis
- Naisten suomensarja

Lisäksi osallistuttiin valtakunnallisille leireille eri ikäluokissa vähintäänkin pelisarjassa.

Alueelliseen toimintaan osallistuttiin C – G – ikäluokan sarjoissa, turnauksissa ja leireillä.

3 (3)

Joka vuosi tavoitteena ollut oman tuomaritoiminnan laajentaminen tai ylläpitäminen onnistui siinä määrin, että omat juniore-/nuorten sarjojen sekä naisten ykköspesiksen (huomioiden kilpailumääräykset) pystyttiin tuomitsemaan pääosin omilla tai paikkakunnan tuomareilla.

Lasten- ja nuorten toimintaan liittyvää valmentajakoulutusta jatkettiin ja seuraan kyettiin rekrytoimaan tyydyttävä määrä uusia vetäjiä sekä taustatoimijoita. Uusia Pesäpalloliiton edellyttämiä valmentajatutkintoja suoritti neljä valmentajaa. Lisäksi SM-tasolla toimineet pelinjohtajat osallistuivat Pesäpalloliiton pelinjohtajakoulutuksiin.

Pesiskoulutoiminta elvytettiin ja laajennettiin koko kesän kattavaksi osallistujille maksuttomaksi toiminnaksi opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämällä seuratuella ja näin saatiin uusia harrastajia nuorempiin ikäluokkiin. Toimintaan osallistui kesän kuluessa 56 lasta, sekä tyttöjä että poikia.

Kankaanpään Mailan toimintaan osallistui aktiivisesti vuonna 2015 noin:

- 200 joukkueissa ja kilpailutoiminnassa ollutta pelaajaa
- 50 vetäjää
- 7 tuomaria (lisäksi pelaajista noin 20 toimi myös tuomareina)
- noin 160 muuta erilaista toimitsijaa / harrastajaa
- YHTEENSÄ yli 400

Kankaanpään Maila järjesti vuoden kuluessa 5 eri ikäluokille suunnattua pesisturnaustapahtumaa, jotka keräsivät paikkakunnalle 60 – 300 junioria/viikonloppu. Osallistujia oli ympäri Suomen.

Seuran johtokunta piti tilikaudella 11 kokousta ja lisäksi pidettiin sääntömääräiset kevä- ja syyskokoukset. Seuran jäsenmäärä vuoden 2015 lopussa oli 302

